

Hun dansede en sommernat

Vi tænder Midsommerbål for symbolsk at jage det onde væk, oplever fællesskabsfølelse og tryghed ved at have et fædreland og synger, at vi elsker vort land. Det er dansk - det er dejligt.

Og kærligheden lurer i skovbrynet i sommernatten, mens unge får sundhed ved at gå barfodet i det dugvåde græs og gamle stiller skarpt på defocuserede minder.

Der var engang en mand, der fandt på en god forretning.

Han tog til Saharas ørken i Afrika for at sælge sand. Men forretningen gik dårligt - fortalte han ved hjemkomsten.

De stjal fra vognene.

Der er noget typisk dansk over den historie - noget med humor og ironi.

Men danskhed er selvfølgelig mere end det.

De fleste vil f.eks. også sige, at der er noget typisk dansk over os, når vi nu igen glæder os over sommertid med lyse nætter.

Man oplever fællesskabsfølelse og tryghed ved at høre til et sted - at have et fædreland.

Synge eller lytte til gamle sange som f.eks.

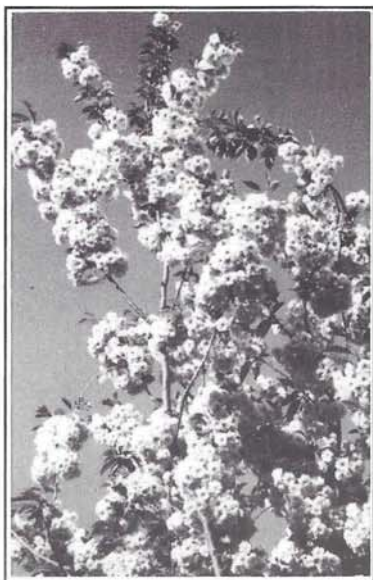
H.C.Andersens "I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme", Drachmanns "Du danske mand af al din magt", Johannes V.Jensens "Hvor smiler fager den danske kyst" og Thøger Larsens "Du danske sommer, jeg elsker dig"

Eller sætte sig i en af vore 900 år gamle kølige kirker på en varm sommerdag og tænke tanker om livet og døden - og alt det, der sker og kommer.

Det er godt at være dansk, når det er midsommer - og tankerne glider tilbage i tiden.

Barndoms minder og den første sommerforelskelse i den spæde ungdom, hvor man pludselig opdagede en ny verden og fik behov for at leve livet med "power og på fuld turbo".

Der stilles skapt på defocuserede minder.

Minderne

Det er egentlig mærkeligt - det med minderne.

Da jeg var sognepræst på Sydsjælland i 1980'erne, var jeg en aften på besøg på plejehjemmet Lundegård på Jungshoved - Gøngehøvdingens land - og kom ind på en stue, hvor en af de ansatte sad sammen med den 92-årige Ane og bad Fadervor - som de pleje-

SYNSPUNKT

Tekst: Paul Zebitz Nielsen

Foto: Marianne Thomsen

de her ved aftenstide, mens plejehjemmets labradorhund lå og lyttede opmærksomt efter en tur ude i hjemmets køkkenhave med nogle andre beboere.

Vi kom til at snakke om gudstro og gamle dage.

Både den ansatte unge pige og jeg var godt funderede i den kristne lære - hvilket i parentes bemærket nok må siges at være en fordel, når man dagligt omgås ældre mennesker, der har kristentro som livsgrundlag - men vi blev duperede, da Ane demonstrerede, at hun kunne alle salmebogens 754 salmer udenad og huskede oplevelser fra barndom og ungdom i detaljer.

Til gengæld kunne det gamle rare menneske ikke huske, hvad hun havde fået til middag for en time siden, og så snakkede vi også om det - og fik en hyggelig aften alle tre.

Håbet

Der er ting her i livet, man aldrig glemmer.

Jeg glemmer aldrig et par sommerdage på Sct.Christophers Hospice i London i 1980, hvor jeg lavede en tv-udsendelse til Danmarks Radio på knap en time om menneskets sidste tid.

En af sygeplejerskerne, Sue Wait, talte om de 60 beboeres store behov for kærlighed, omsorg og samtale - og overlægen, Tom West, sagde, at det ville være vanskeligt at arbejde på Sct.Christophers Hospice med mange gamle og syge mennesker, hvis man tror, at alt er slut med døden:

"Man behøver ikke at være troende kristen for at blive ansat, men de, der ikke er det, søger hurtigt væk igen," sagde han og fastslog, at der altid er håb om et eller andet - uanset, hvor gammel og syg, man er.

Se, det besøg glemmer jeg aldrig - og siden da har jeg altid kædet det kristne håb sammen med både sommer og mennesker i deres livs aftenstund.

For her sad jeg overfor en garvet overlæge, som åbent bekendte sin kristne tro og understregede, at der altid er håb for et menneske - også det menneske, der indlægges på et hospice, hvor den gennemsnitlige opholdstid er 14 dage, før døden kommer.

Siden da er der dukket adskillige hospice op herhjemme, og rent lokalt lykkes det forhåbentlig for de gode folk ude i Odder at få deres Hospice-projekt virkeliggjort snart.

Det kunne blive til stor glæde for mange her i det østjyske.

Bålet

En velgørenhedskomite holdt generalforsamling.

Formanden takkede for en meget stor pengegave. Giveren havde ønsket at være anonym.

En lille mand på bagerste række rejste sig og sagde: "Ja, jeg synes, at det er bedst sådan."

Vi tænder bål Sankt Hans Aften.
Det er bedst sådan.

Vi tænder bål for den lyse sommernat, som det er sket i hundrede og atter hundrede år.

Vi tænder bål for naturen i dens ypperste livskraft og for solen, der netop nu giver os de længste dage og de lyseste nætter.

Vi tænder bål som et symbol på, at vi bekæmper alt det onde.

En beretning fra 1911 fortæller om en mand, der havde uheld med sine svin. De døde allesammen - og han måtte tøvende erkende, at årsagen nok var, at han mod sædvane ikke var til Sankt Hans Bål det år.

Og der er fortællinger fra år tilbage om, at man netop Sankt Hans aften og nat får sundhed ved at gå barfodet i det dugvåde græs og drikke vand fra en helligkilde.

Hertil bot dette:

Troen og viljen betyder måske mere, end vi erkender i det daglige. Det viser både placebo-forsøg og undersøgelser omkring psykosomatiske sygdomme, men det skader nok heller ikke at drikke rent vand - og en gang vask i kildevand er sikkert godt for både sjæl og legeme.

Apropos det med troen, viljen og sygdom.

Overlæge på Glostrup Sygehus, Halfdan Lefèvre, fortalte mig for mange år siden denne oplevelse:

"En ung pige blev indlagt på min afdeling på sygehuset med kræft.

Vi åbnede hende og konstaterede, at kræften havde bredt sig så meget i maveregionen, at operation var umulig. Vi lukkede og orienterede hende om situationen. Der var intet at gøre. Hun ville dø i løbet af kort tid.

10 år senere stod hun pludselig i min konsultation. Frisk, frejdig og rask. Hun havde ikke opsøgt eller fået nogen anden behandling.

Jeg ved kun, at hun havde haft viljen til og troen på, at hun ville blive rask igen. Det fortalte hun mig."

Heksen

I Midsommersangen synger vi:

"Hver by har sin heks og hvert sogn sine trolde -
dem vil vi fra livet med glædesblus holde.
Vi vil fred her til lands,
Sankte Hans, Sankte Hans.
Den kan vindes, hvor hjerterne aldrig
bliver tvivlende kolde."

I dag tror vi ikke på hekse og trolde.

Vi giver videnskaben ret i den arbejdshypotese, at der overalt i verden hersker ubrydelige naturlove, som knytter alting sammen i en fast årsagssammenhæng - og at enhver forandring i det tilvante skyldes naturlige årsager.

I praksis godkendes den antagelse af alle, og det falder ingen ind at regne med overnaturlige begivenheder i deres daglige tilværelse - som den navnkundige forstander på Askov Højskole, Knud Hansen, sagde engang.

Korrekt.

Men vi holder af ritualer og symboler - og en udstoppet papfigur af en heks på toppen af et Sankt Hans Bål er da en ganske god tilkendegivelse af, at vi siger nej til det onde og ja til det gode.

Så det fortsætter vi med.

Sommernatten

Apropos minder.

Da jeg var ung og grøn som vårens hæk, så jeg den svenske skuespiller Ulla Jacobsson i den svenske filmklassiker "Hun dansede en sommernat" - om det unge par, der oplevede livet og lykken Sankt Hans nat, før hun dagen efter blev dræbt ved en ulykke på motorcykel på de skånske landeveje.

Jeg blev mærket for livet.

Ung og rastløs tog jeg til Sverige den sommer og oplevede midsommernatten med dans i skoven og svensk harmonikamusik til den lyse morgen. Og ungdommens forelskelse.

Nu mange år senere tænker jeg stadig på den midsommernat i Skåne, når jeg står ved Sankt Hans Bålet og synger:

"Vi elsker vort land,
men ved midsommer mest,
når hver sky over marken velsignelse sender."

Jeg tænkte på den, da jeg sidste sommer holdt bårtale Sankt Hans aften på Lolland med et par tusind mennesker omkring bålet og nogle hundrede både ude på vandet.

Jeg tænker på den nu i denne første sommer i det nye årtusind - og kæder mere og mere den nordiske midsommers forunderlige kraft sammen med troen på Jesus som Guds søn, Guds ord til os og Guds velsignelse over os.

Det er mærkeligt med de minder.

God sommer.